

DEFTERDAR SÜLEYMAN ÇELEBİ CAMİİ

CM 96

CİBALI

AKF - 20 - D - 10

TB (1-17)

TE (1-18)

TM (1-103)

②

I-18 / 1972

1.

①

|

(5)

I-18 / 1972

3.

3

I-18 / 1972

4.

29

I-18 / 1972

5.

5

I-18 / 1972

6.

(81)

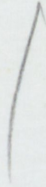
I-10 / 1972

7.

(10)

(9)

1

8

5

13

I-18 / 1972

13

7

I-18 / 1972

14.

أرض الله بركة وطعنا

34-KE
031

6

(12)

I-18 1972

16.

(14)

I-18 / 1972

17

51

DEFTERDAR SÜLEYMAN ÇELEPİ 1972

17.

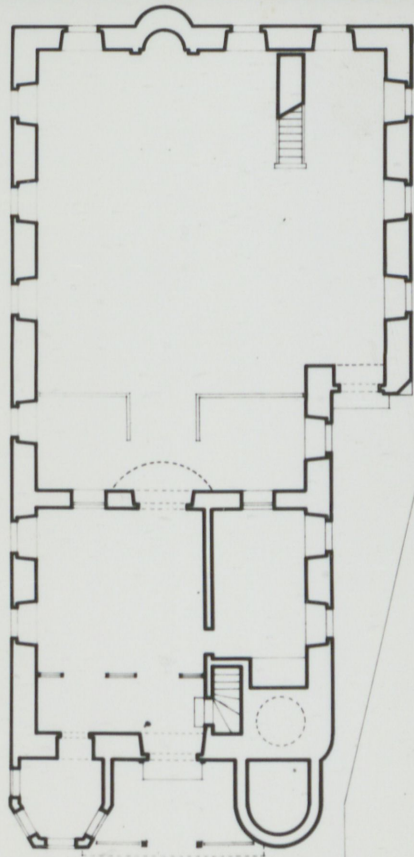
16

DEFTERDAR SÜLEYMAN ÇELEBİ / 1972

19.

D

0 1 2 3 4 5 10 15m. A.K.

Defterdar Süleyman Çelebi

Çizim 1

1972

12

1.

kaldı, bu devre içinde bir ara Millî Savunma Bakanlığı yaptı.

Çok dürüst, çok temiz bir sîma olarak tanınmış olan Hüsnü Çakır, 1950 den sonra münevviyâne yaşadı ve 10 Ağustos 1963 de İstanbul'da vefât etti; Rumelihisarı kabristanına defnedildi.

ÇAKIR AĞA — Fâtih Sultan Mehmed'in devrinde Türk İstanbul'un ilk îmarında büyük emeği geçmiş hayır sâhibi simâlardan; Hadikatül Cevâmi bu zâtin Çakırbaşılık yapmış olduğunu kaydediyor, «Çakır Ağa Çakırcıbaş olmuştur» diyor; biz asil admin unutulduğunu, Çakır Ağa isminin, halk ağzında Çakırcıbaşı unvanının kısaltılmış şekli olduğunu zan ediyoruz (B.: Çakır, Çakırcı).

İstanbul'da biri Aksaray'da adına nisbetle anılan Çakır Ağa Mescidi, ikincisi Yenikapı civarında Usküblü Mescidi, üçüncüsü Lâleli civarında Mercimek Mescidi, dördüncüsü de Yağlıcılarda Merdivenli Mescid olmak üzere dört mescid yaptırmış, hayır eserlerinden Bursada da büyük bir çifte hamamı vardır ki, Bursanın en güzel çarşı hamamlarından biridir; kabri Trakya'da Babaeskide yaptırdığı tekkededir.

Hayatı hakkında başka bir kayde rastlanmadı.

Hadikatül Cevâmide bu Çakır Ağanın hayır eserleri arasında gösterilmeyen, bânisi için, bir isim zikredilmeden Tekfur Sarayında bir Çakırağa mescidi daha kaydedilmiştir; bu isim ve unvan dikkate değer; şöyle ki Aksaraydaki Çakır Ağa Mescidinin pek yakınında meşhur Oğlan Tekkesi var idi ki o tekkenin kurucusu da, yine bir «Çakır Ağa» bir şahıs ismi olmayub, taşınılan unvandan kısaltularak takılmış bir lakabdır; Tekkenin bânisi Yakub Ağanın daha önce Çakırcıbaşılık yapmış olması muhtemeldir; bu takdirde önce lakabına nisbetle anılan Aksaraydaki mescidi yaptırmış, sonra tekkeyi kurmuş, daha sonra da Tekfur Sarayındaki bu mescidi inşa ettirmiş olabilir; yani Çakır Ağa, bilâhare Sekbanbaşı olan Yakub Ağa olabilir. Yalnız mühim kayıt, Çakır Ağanın Babaeskideki Tekkesinde medfun oluşudur. Bunun için de, Tekfur Sarayındaki mescidin mihrabı önünde medfun zâtin mescidin bânisi olmadığı söylemek kalır, ve pek tabii gaayete indî bir hüküm olur.

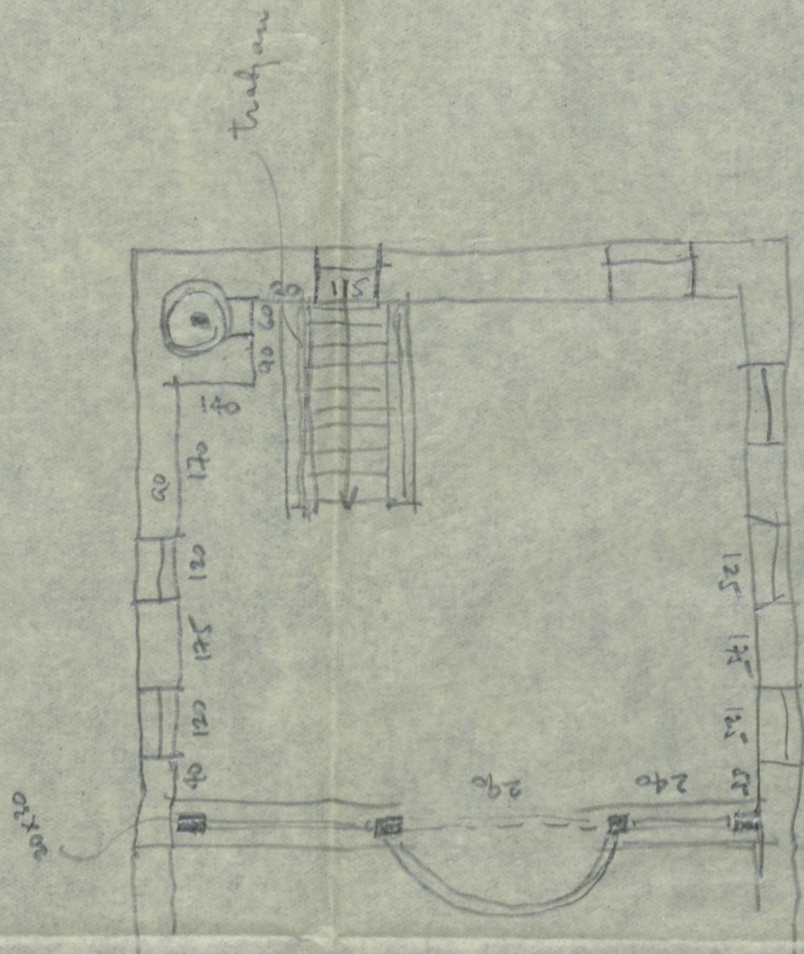
ÇAKIRAĞA CAMİİ SOKAĞI — Samatya bucagina bağlı Çakırağa Mahallesinin sokaklarından (Bu mahallenin yeri Aksaray sem-

tinin bir parçası); 1934 Belediye Şehir Rehberinin 11 numaralı paftasında (mahalle numarası 36) Cerrahpaşa Caddesinin Aksaray tarafı başında bir çıkmaz sokak olarak gösterilmiştir; yerinde ise Cerrahpaşa Caddesi ile Namık Kemal Caddesi arasında uzanır bir sokaktır; bir araba geçecek genişlikde, kabataş döşeli, üzerinde ikişer üçer katlı ahşap ve kâgir evlerle iki apartman (4 katlı Azim, 5 katlı Uğur apartmanları) bulunan bir dirsekli bir sokaktır; 1 bakkal, 1 terzi, 1 mermerci ve 1 kapalı dükkân görüldü; kapu numaraları 8-23 ve 8-22 olup, sokağın üst başı Millet Caddesi genişletilir iken istimlak edilmiştir; 22 kapu numaralı evin bağçe duvarında ayna taşında «Kemal Üstünel» yazılı musluğu çıkarılmış küçük bir çeşme vardır (mayıs 1963).

Hakkı GÖKTÜRK

ÇAKIRAĞA MAHALLESİ — Fatih kazasının Samatya nâhiyesi mahallelerinden; Samatya nâhiyesinin Eynebey, Yalı, Kürkcübaşı, Keçi Hâtun, ve Fâtih Merkez nâhiyesinin Murad Paşa mahalleleri ile çevrilmiştir ki Aksaray semtinin bir parçasını teşkil eder; sınır sokakları şunlardır: Millet Caddesi (Murad Paşa Mahallesi ile), Namık Kemal Caddesi (Eynebey ve kısmen Yalı Mahallesi ile), Kâtib Kasım Bostanı Sokağı (Yalı Mahallesi ile), Sancakdar Baba Sokağı, Müezzîn Sokağı (Kürkcübaşı Mahallesi ile), Cerrah Paşa Caddesinin küçük bir parçası ve Tütüncü Hasan Sokağı (Keçi Hâtun Mahallesi ile). İç sokakları da şunlardır: Lânga Bostanları Sokağının bir kısmı, Küçük Lânga Caddesinin bir kısmı, Kürkcübaşı Külhanı Sokağının bir kısmı, Manastırlı Rifat Sokağı, Abdüllâtif Paşa Sokağı, Sinekli Bağçe Sokağı, Çakır Ağa Camii Sokağı, Sorguçu Sokağı, Abdullah Çavuş Sokağı, Âsım Bey Sokağı, Kâtib Muslâhaddin Sokağı (1934 Belediye Şehir Rehberi, Pafta 11 de 36).

Son sayıma göre Çakırağa Mahallesinin nüfusu 1315 kadın ve 1219 erkek olmak üzere 2534 kişidir, bu nüfus 637 aileye taksim edilmiştir ki ortalama aile başına 4 kişiden az düşer; mesken olarak 160 ev ve 88 apartman bulunmaktadır; mahalle sınırı için de 1 gazoz imâlâthânesi, 1 ecza lâboratuvarı, 1 plâstik imâlâthânesi, 1 sandıkçı atölyesi, 1 âvize imâlâthânesi, 1 çocuk bisikletleri imâlâthânesi, 1 radyo tamir atölyesi, 1 oto tâmirhânesi, 3 inşaat malzemesi deposu, 1 yazlık sinema, 1 emlak komisyoncusu, 3 köresteci, 3 bakkal, 3 berber, 4 terzi, 2 ka-

DEFTER DAR SÜLEYMAN ÇELEBİ CAMİSİ

Katalog no. : I-14

Tezkiyet ül-Ebniye no. : Bah-ı Evvel 13 (Üsküplü Çeşmesi kurbinde Defterdar Süleyman Çelebi Camii)

Resim : 52

yeri : Cibali, Üsküplü Caddesi

yaftanan : Kanuni Sultan Süleyman'ın defterdarlarından Süleyman Çelebi

yapılış tarihi : Bilinmiyor

Kitabesi : Caminin kapı kitabesi 1874 (1291 H.) tarihli olup caminin bu tarihte yenilendiğini gösterir.

ار فرايض ال 11 نكر طبيا 1291

Edd-i feraiz Allah-i tekün mutia 1291

Cibali'de, Üsküplü Caddesi ile Bostan Hamamı Sobağının birleştiği yerde ^(ve Üsküplü Camisi adıyla tanınan) Defterdar Süleyman Çelebi Camisi orantısız yüzölçümlerini tamamıyla kaybetmiş bir camidir. Sultan Abdülaziz zamanında yeniden inşa edilmiş ve bu arada büyütilmiş olan bugünkü caminin Evliya Çelebi'nin taamul ettiği ^(Çatı kurgun kaplı demek istemiş olsa gerektir) "Çarpustâ, kussun kubbeli Mimar Sinan binası" ^① ile hiçbir ilişkisi yoktur. Evliya Çelebi'nin verdiği bu bilgi dışında mimari biçimi hakkında bir görüş ileri sürmeyeceğimiz Defterdar Süleyman Çelebi Camisi aslında Mimar Sinan tarafından inşa edilen bir eser de değildir. Bu anlamda ilk cami Fatih Sultan Mehmed'in çakırcıbaşı Çalır Ağa tarafından yaptırılmış, Sinan bu camiyi yenilemiştir. *Tuhsat ül-Mi'marin*'de, "Süleyman Çelebi bir Mesidi Cami itmiştir" ^② demekle bu husus açılığa kavuşturulmuştur.

1. Seyahatname, C.I., s. 312.

2. Nev'i Evvel (100. snâ): Meriç, aynı eser, s. 29.